TEMA DEL DIA

Meses, urnes i gent a les darreres eleccions generals, a Manresa. Aquesta vegada hi haurà molt més espai entre les taules i entre les persones ARXIU/MIREIA ARSO

La participació a les urnes de demà pot recular fins a nivells anteriors al Procés

▶La mitjana d'afluència a les eleccions al Parlament es va situar en el 60% entre el 1980 i el 2010 ▶A partir del 2012, les xifres no paren de pujar i assoleixen el seu màxim el 21 de desembre del 2017, en la convocatòria sota l'aplicació de l'article 155

Xavier Domènech
MANRESA

■ Indecisos i abstencionistes: aquests són els dos col·lectius que més preocupen els candidats quan falten poques hores per a l'obertura dels col·legis electorals. Les enquestes divulgades fins dilluns passat -últim dia legal per fer-ho- coincidien a pronosticar una davallada de la participació respecte de les autonòmiques anteriors, el 21 de desembre del 2017. Es parla fins i tot d'una caiguda del vint per cent. Seria una caiguda espectacular, certament, però també un retorn a la «normalitat» anterior al Procés, perquè el fet és que les eleccions del 2012, 2015 i 2017 han registrat una afluència a les urnes mai vista fins llavors a les parlamentàries catalanes. Una altra cosa és que el retorn a l'abstencionisme habitual signifiqui la fi de l'etapa d'excepcionalitat política o calgui atribuir-la a la pandèmia de la covid-19 i els temors de contagi que s'hi associen.

Si es fa la mitjana de la participació en aquesta mena d'eleccions des del 1980, que van formar el primer Parlament a l'empara del recuperat Estatut d'Autonomia, fins a les del 2010, les darreres abans de l'esclat del moviment independentista, presenta un resultat del 60 % i, per tant, una abstenció del 40 %. En aquest període, els comicis amb més participació van ser els del 1984, quan la CiU de Jordi Pujol va aconseguir la primera majoria absoluta després de l'esclat del cas Banca Catalana i de la mobilització nacionalista en la seva defensa. Llavors va votar el 64 % del cens. En l'extrem contrari se situen les eleccions del 1992, amb el 55 % de participació.

Aquest panorama canvia amb l'arribada del Procés, i les tres eleccions que s'han convocat en aquest període registren una evolució creixent de la participació. Així, després del 59% de les eleccions del 2010, quan CiU va recuperar la presidència de la Generalitat en la persona d'Artur Mas -en ple desprestigi dels socialistes que governaven l'Espanya de la crisi i encapçalaven el tripartit a Catalunya-, les eleccions del 2012 van assolir una participació del 67,7%, la més alta mai assolida en unes eleccions al Parlament des de la seva reinstauració. Van ser unes eleccions anticipades pel president Mas després de la primera de les grans manifestacions anuals de la Diada i de la negativa del Govern espanyol de Mariano Rajoy a negociar un pacte fiscal. El Procés estava en marxa i els resultats electorals van avalar-lo.

La participació va fer un altre salt, espectacular, a les eleccions següents, les del 2015, en les quals va arribar al 74,9%. Van ser convocades per donar una sortida legal a les esperances obertes pel referèndum o consulta participativa del 9 de novembre del 2014, i van presentar com a gran novetat la llista conjunta de Convergència i Esquerra sota el nom de Junts pel Sí i amb el lema «el vot de la teva vida». Va suposar una mobilització d'electors com mai no s'havia donat abans, molts d'ells convençuts que seria certa la denominació d'«eleccions plebiscitàries» i que una victòria independentista significaria l'arribada de la independència.

La victòria hi va ser en escons, tot i que els vots no van assolir el 50 % més u que es reclama als plebiscits. Després d'una arrencada accidentada que va dur Puigdemont a la presidència, la majoria independentista del Parlament i el Govern van convocar el referèndum de l'1 d'octubre del 2017, prohibit pel Tribunal Constitucional i reprimit per la policia espanyola. Aquell desafiament va dur la majoria de membres del Govern a la presó o a l'exili mentre que l'executiu central prenia el control de la Generalitat. Mariano Rajoy va convocar noves eleccions, el 21 de desembre del 2017, i en aquestes es va assolir un percentatge de participació encara més alt, a la cota del 80%. S'hi va ajuntar la mobilització independentista en suport als líders processats, i la dels contraris a la independència que li havien vist les orelles al llop i consideraven que l'amenaça era seriosa.

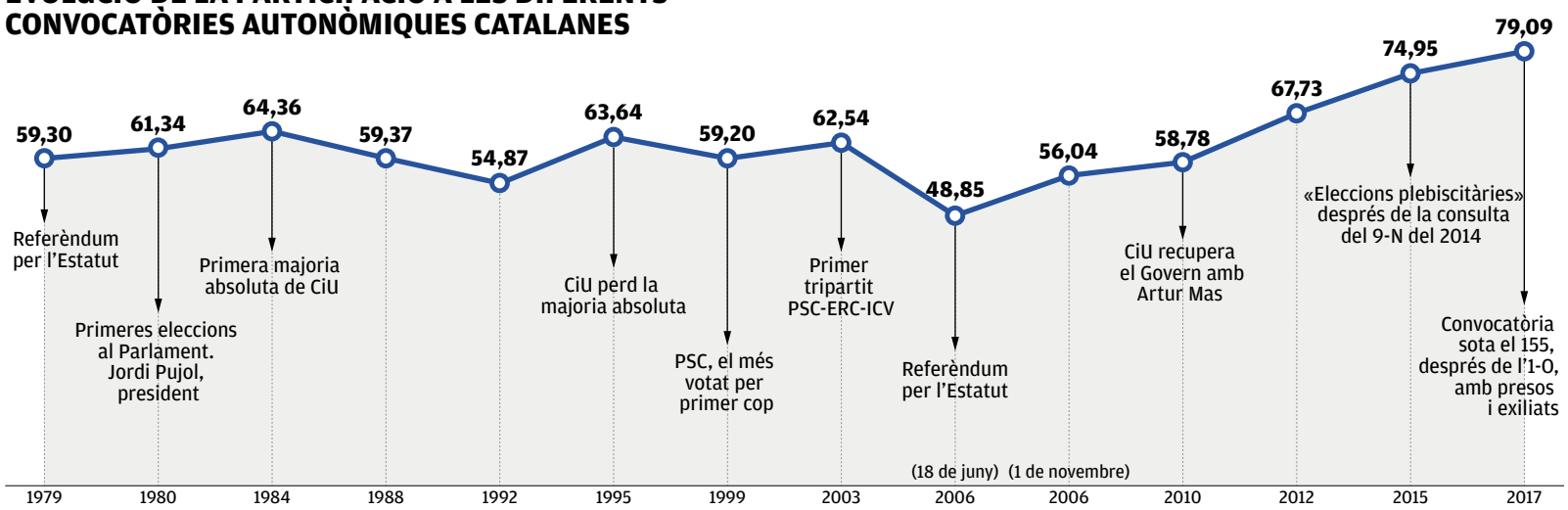
Les eleccions de demà arriben en unes circumstàncies susceptibles de provocar un descens de la participació.

D'una banda, hi ha el temor sanitari; la data del 14 de febrer procedeix de l'automatisme que es va posar en marxa quan Quim Torra fou cessat per sentència d'inhabilitació i els partits que podien investir un substitut van decidir no fer-

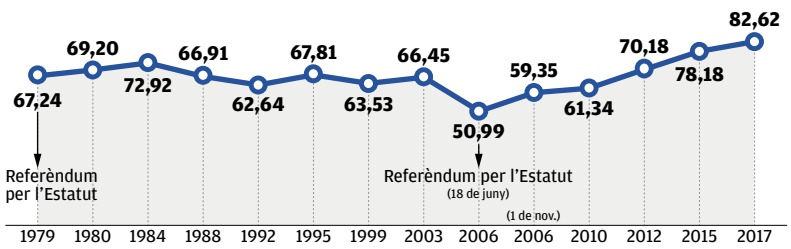
Els precedents en pandèmia de Galícia, País Basc i Portugal

▶ **El 12 de juliol es van celebrar eleccions als parlaments del País Basc i Galícia, en una data ajornada respecte de la inicial a causa de la pandèmia. El descens de participació va ser respectivament de nou i cinc punts en relació amb les anteriors. Val a dir que en la data de les votacions no era vigent cap estat d'alarma sinó la «nova normalitat», amb la majoria de les restriccions aixecades, però amb imposició de distància social i mascareta. Es calcula que l'efecte estiu també va afectar. Les eleccions presidencials portugueses, el 24 de gener, van tenir una davallada de participació de vuit punts, en ple estat d'alarma i amb el resultat cantat.**

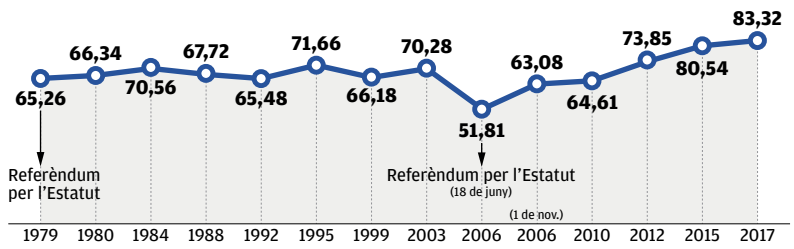
EVOLUCIÓ DE LA PARTICIPACIÓ A LES DIFERENTS CONVOCATÒRIES AUTONÒMIQUES CATALANES

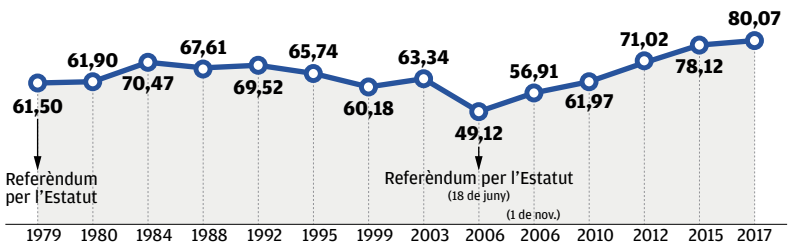
BAGES

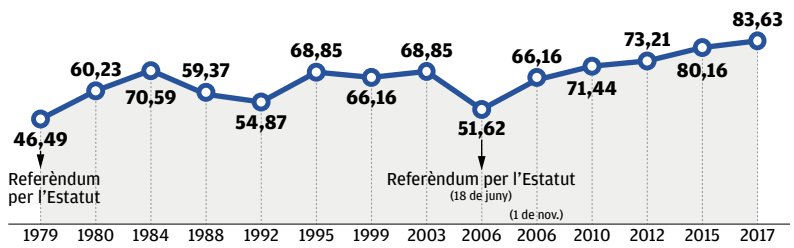
BERGUEDÀ

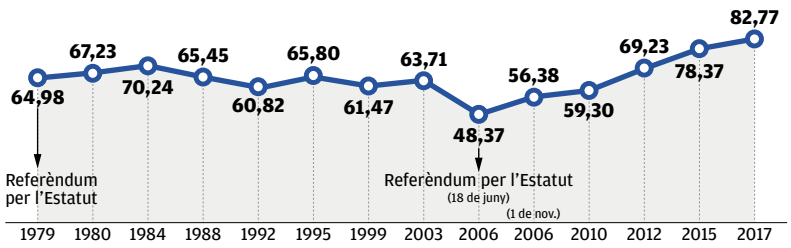
CERDANYA

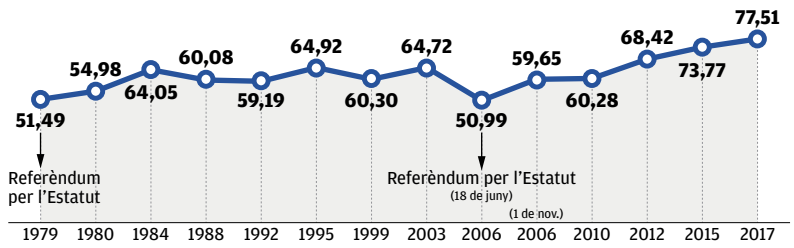
SOLSONÈS

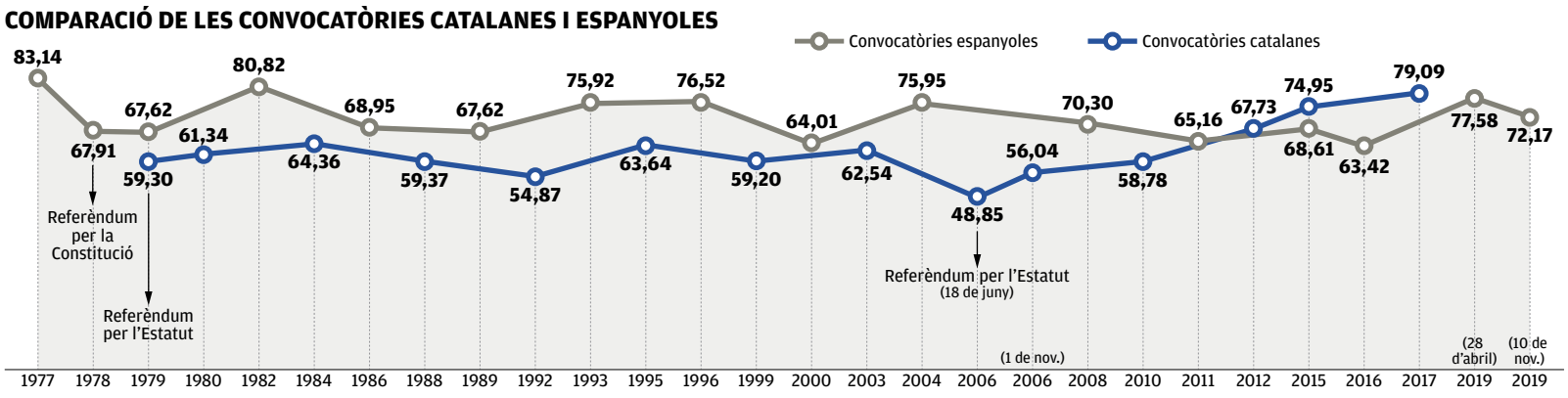
ANOIA

ALT URGELL

COMPARACIÓ DE LES CONVOCATÒRIES CATALANES I ESPANYOLES

La gràfica mostra com les eleccions generals tenen més afluència que les catalanes, excepte durant la darrera dècada

El frustrat ajornament per evitar contagis ha ajudat a estendre la idea que votar el 14-F és una activitat perillosa

ho. Però a final de gener, a la vista de la tercera onada de la pandèmia, el Govern va decretar un ajornament fins al 30 de maig que va ser recorregut als tribunals, els quals van decidir suspendre el canvi de data i mantenir la inicial. En la mesura que des del Govern es defensava l'ajornament per evitar contagis, va penetrar en l'opinió pública la idea que votar el 14-F era perillós.

A la vista de la resolució judicial, el Govern s'ha esforçat a divulgar les mesures adoptades i ha insistit que no hi ha perill si tothom segueix les recomanacions, però la desconfiança ja s'ha escampat i costa de desfer.

D'altra banda, el context polític no és el mateix. A les eleccions del 2015 una part important de l'electorat pensava que la victòria independentista portaria a fer realitat l'Estat independent en un parell d'anys. A les del 2017 s'hi van sumar el rebuig d'una gran part d'electors a la reacció de l'Estat contra el referèndum de l'1 d'Octubre (càrregues policials, detenció del Govern, Generalitat intervinguda) i la mobilització reactiva dels contraris a la independència, inclosos molts dels que no solen participar a les autonòmiques. Tres anys i escaig més tard, molts independentistes estan poc engrescats perquè no creuen que d'aquestes eleccions en surti una república imminent, i molts dels contraris opinen el mateix, i això fa que minvin els seus motius de preocupació.

La resposta la sabrem demà a la nit. O abans, en els avenços de participació al llarg del dia.